

DOMOLJUB

Glasilo Jugoslovanske Kmetijske Zveze z mesečno prilogo „Občinska uprava“.

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 12 Din. za pol leta.
Za inozemstvo 26 Din. za pol leta.
Posamezne številke se prodajajo po 1 Din.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Državno edinstvo.

Nasprotniki avtonomije trdijo: smo proti avtonomiji, ker le-ta ogroža državno edinstvo, ki je za obstoj države nujno potrebno in ker bi avtonomija razbila Jugoslavijo v več manjših držav, od katerih bi nobena ne mogla živeti in bi s tem cela država propadla. Zato je treba vztrajati na državnem edinstvu, ki ga varuje samo centralizem.

Naši nasprotniki se v tem oziru ne samo motijo, temveč vedoma in hoté lažejo.

Prvič. Državno edinstvo je za obstoj države potrebno, to je res. A kakšno je državno edinstvo, kakor ga danes z nasiljem vzdržuje centralizem in ga branijo naši liberalci in samostojneži?

Današnje centralistično državno edinstvo je podobno pasjemu hlevu, kjer je privezanih na eno verigo pet sestradanih psov, ki se vsak dan bolj koljejo, grizejo in davijo med seboj. V prvem trenutku, ko se veriga pretrga, se bodo razleteli na vse štiri vetrove.

Danes državnega edinstva med nami sploh več ni. Tistega državnega edinstva namreč, ki državo skupaj drži. Zakaj tako državno edinstvo je le med tistimi, ki so svobodno skupaj, v popolni enakopravnosti in resničnem notranjem prijateljstvu. To drži državo skupaj, pa nič drugega.

To državno edinstvo — v duhu in srcu — smo pri nas imeli ob prevratu. Tekom štirih let pa ga je belgrajska vlada s pomočjo slovenskih liberalcev in samostojnežev tako temeljito pomedla iz srca slovenskega in hrvatskega naroda da ni nobene sledi več o njem. Zakaj belgrajska vlada je dosledno potom centralizma dušno in telesno tako izmzgavala slovensko in hrvatsko ljudstvo, da je v obeh ubila vse, kar ju je vezalo z brati Srbi. Tako je ravno centralizem, ki skozi štiri leta ni prav nič drugega naredil, kot iztesal široka in globoka korita iz Slovenije in Hrvatske naravnost v žepo belgrajskih verižnikov, uničil prepotrebno državno edinstvo in spravil državo na rob prepada.

Strašno se motijo orjunci in njim podobni ljudje, če mislijo, da bodo z nasiljem in krivico nad dvema narodoma upostavili državno edinstvo. Dosegli bodo ravno nasprotno.

Mi pa hočemo, da Jugoslavija ne samo obstoji, temveč se kulturno in gospodasko dviga.

Zato je prva potreba, da državno edinstvo, ki ga je centralizem ubil, zopet oživi in upostavi med jugoslovanske narode tisto notranjo, dušno edinstvo, ki je za obstoj in procvit države potrebna.

To je pa mogoče ravno potom avtonomije in prav na noben drug način. Svoboda in popolna enakopravnost, samovlada in samoodločba — to je ravno avtonomija. Kadar bomo imeli Slovenci in Hrvati v državi do pičice iste pravice kot Srbi, kadar sa nam ne bo treba bati iz Belgrada nobenega nasilja in krivice, kadar bomo na svoji zemlji svoji gospodarji — takrat bomo zopet prijatelji med seboj, takrat bomo držali skupaj kot en moč; državno edinstvo bo upostavljeno.

Mi smatramo avtonomijo danes za tako nujno državno potrebo, da bi jo z vso silo zahtevali tudi v zavesti, da bi v avtonomni Sloveniji naša stranka popolnoma propadla.

Drugič. Trditev, da bi avtonomne pokrajine v Jugoslaviji gospodasko propadle in s tem cela država, je naravnost ludobna.

Vsi vidimo, tudi samostojneži in liberalci, da ravno države, ki imajo veliko avtonomnih pokrajin, kulturno in gospodasko najbolj napredujejo in cveto — centralistično urejene pa da so mnogo slabše.

Poglejte ameriške Združene države. Ime samo pove, da je ta velika in gospodasko na višku stoječa država sestavljena iz samih majhnih čisto samostojnih držav, od katerih vsaka ima svoje postave in svoje kase.

Poglejte mogočno Anglijo! Njen proračun izkazuje že dve leti resničen profit in to je edina država, ki more Ameriki odplačevati vojne dolgove. In Anglija se stoji iz cele vrste še bolj samostojnih držav, kot so ameriške Združene države.

Poglejte Švico in njeno visoko valutol Švica je neprimerno manjša in po svojih prirodnih darovih mnogo siromašnejša država kot je Jugoslavija. In vendar ima najvišjo valuto. In Švica je razdeljena na polno malih, res majhnih držav — nobena ni tako velika kot je Slovenija — ki so več kot avtonomne.

Poglejte predvojno Nemčijo! Polno samostojnih držav, ki so imele celo svoje lastne kralje! In vendar se je Nemčija dušno in gmotno tako razvila, da je cel svet moral nad njo, da jo je ustrašoval. In če danes vsa oskubena in izmzgana še vedno klubuje — črpa svojo moč v državnem edinstvu, ki živi med nemškimi združenimi državami.

Nasprotno pa je bila Avstrija kulturno in gmotno daleč za Nemčijo, istotako Italija. Vzrok — centralistična ustava obeh teh držav.

Današnja Francija — strogo centralistično urejena — se upa samo še z nemškim denarjem finančno vzdržati na površju. Kakšna ogromna razlika med njo in med Anglijo!

In če Jugoslavija danes gospodasko in kulturno povsod nazaduje in radi tega trpijo, silno trpijo vsi stanovci — je vzrok centralizem in korupcija, s katero je najožje zvezan.

Dajte Jugoslaviji avtonomistično ustavo, pa bomo pri svojem prirodnem bogastvu kmalu hodili po švicarskih stopinjah.

V velesrbski službi.

Sokoli so pri našem ljudstvu skrajno osovraženi. In to vsled brezverstva, ki ga skušajo v njihovi organizacija in vsled npravne propalosti mnogih članov, ki vsled tega še vedno lahko delujejo v organizaciji in to celo na volilnih mestih. Vrhutega je postal sokol avantgarda najbolj protiljudske stranke — t. j. zlasti proti kmetom in protidelavske stranke — Liberalizma. Zato ni črda, da zlasti na deželi pristopajo k sokolom fantje, ki so na najslabšem glasu.

Zdaj pa so storili sokoli zadnji korak, ki je njih vreden. Dasi smo bili v verskem oziru z njimi v celotnem nasprotju, v narodnem oziru smo bili istega mišljenja. Sedaj so sokoli tudi postali naradni odpadniki in se vdinjali v velesrbsko službo. Liberalni časopisi so namreč te dni priobčili oklic sokolskega saveza vsem sokolom in sokolicam.

V tem oklicu se popisuje bratom in sestram, kako je sedaj v nevarnosti državno edinstvo (pravilno: nikdar sita belgrajska bisaga, ki se redi iz slovenskih in hrvatskih žuljev. Op. ur.). Zato je treba, da stopi »so-

kolstvo na plan kot bojna organizacija.

To se pravi, če se slovensko ljudstvo noče zlepa ukloniti radikalnim in liberalnim hrivosom v Belgradu, naj se prisili vgrda. In v tem naj pomagajo sokoli.

Prav, naši kmetski fantje že čakajo.

Doslej smo se borili proti sokolom kot verskim odpadnikom, odsej bo veljal naš boj tudi kot narodnim odpadnikom.

V zasednem ozemlju sokoli pristopajo k fašistom, pri nas pa k velesrbskim nasilnežem.

Z bombami zoper lastne brate.

Tako ostudne vloge slovenski liberalci še niso igrali v celi svoji nečastni zgodovini kot sedaj. Včasih so hoteli vsaj na videz ohraniti, da so narodni, kljub temu, da so se vezali z Nemci proti Slovincem, danes pa že javno hujskajo Srbe proti Slovincem, Slovence blatijo in obrekujejo v svojih listih, tako da v liberalnih listih danes ni več drugega slovenskega kot pisava.

Da so liberalci vedno pobijali to, kar je bilo slovenskemu narodu svetega, tega smo bili vajeni. Da pa bodo ta narod naravnost zatajili in ga izdajali velesrbskim hrivosom, to nas naravnost preseneča.

Slučaj v Slovenski Bistrici pa je celo pokazal, da se ti ljudje niti ne strašijo z bombami iti nad svoje lastne brate, da bi jih uklonili tujemu jarmu.

7. aprila zvečer so imeli Orjunci ustanovni občni zbor v Slovenski Bistrici na Stajerskem. Prišlo je iz cele Slovenije blizu 300 Orjuncem, oboroženih z gorjačami, samokresi in bombami. Že popoldne so napadli nekega kmeta, ki se je slučajno mudil v mestu, pa jim je s konjem ušel. Ustanovni občni zbor se je vršil čisto mirno, ker ni nikdo vedel zanj, razen Orjuncem. Po občnem zboru pa so se Orjunci podali na ulice, kjer so grozili z orožjem. Ljudje so se umaknili v hiše, nekaj jih je skočilo tudi v vežo hotela Neuhold, kjer so vrata hitro zaprli. Orjunci pa so hoteli napadli, s silo odprli vrata ter med neoborožene ljudi vrgli bombo, ki je šest ljudi ranila, dva izmed njih smrtno nevarno.

Težko sta ranjena Podplatnik Anton, kovaški pomočnik in Soršak Ivan, železničar. Njuno stanje je brezupno.

Slovenija piše najžalostnejšo dobo svoje zgodovine.

Naša sveta dolžnost je, da branimo Slovenijo pred njenimi odpadniki in vztrajamo v orjaškem boju, ki smo ga započeli za njeno svobodo. Besnost narodnih odpadnikov dokazuje, da so z zadajimi volitvami doživeli strašen poraz in da Slovenije ne bodo mogli uničiti.

Vsi poštenjaki, brez razlike mišljenja, na krov za obrambo Slovenije!

Razgled po svetu.

DOMA.

Političen položaj se tekom tedna ni dosti izpremenil. Pašić še vedno ne ve, kako

bi se znebil dr. Korošca, Radića in Spahe, da bi nemoteno še naprej molzel slovensko-hrvatsko kravo. Ker grožnje nič ne pomagajo, je začel misliti na demokrate. Če se zveže z njimi, bi se centralistična politika lahko nadaljevala, iz Slovenije in Hrvatske bi se še naprej lahko izžemali davki, velesrbski verižniki in belgrajska porodaica bi še naprej lahko bogateli na slovenskohrvatski račun in naši fantje bi še nadalje prezebali in stradali po Albaniji in Macedoniji. Pribičević, ki je glede nasilja Pašiću do lasu enak, le da je veliko bolj omejen, je takoj pripravljen skleniti Pašiću neomejeno družbo za izkoriščanje Slovencev in Hrvatov. Toda med demokrati je tudi Ljuba Davidović, ki ima demokratske poslance za sabo in ki o tej zvezi s Pašićem ne mora nič slišati. Samo s Pribičevićem pa si Pašić ne more pomagati — če pride Radić v Belgrad. Če pa Radić zopet ne pojde v Belgrad, bo pa Pašić lahko vladal tudi brez Davidovića.

Še druga pot je odprta, ki jo svetuje belgrajska »Politika«, list, ki stoji blizu dvorskim krogom. Ta list svetuje, naj v ta zamotani položaj poseže kralj sam s tem, da skliče vse merodajne politike na posvet, kjer naj se sklene sporazum med vsemi narodi. Obenem pozivlja Srbe, naj se sprijaznijo s sporazumom. Zakaj brez sporazuma je država v resni nevarnosti. Dvomimo, da bi ta klic velesrbski politiki razumeli. Zakaj njim ni za državo, temveč za novac, ki bi ga jim sporazum snedel. In novac mora biti, če gre vse drugo kaput.

Veliko se govori tudi, da bo državni zbor razpuščen, preden bo skličen in da se bodo vršile nove volitve, ki naj se tudi v Sloveniji in Hrvatski izpeljejo po — balkanskem vzorec.

DRUGOD.

V Rusiji se preganjanje Cerkve nadaljuje. Katoliške in pravoslavne cerkve zapirajo in jih spreminjajo v gledališča, čital-

nice, skladišča itj. O Veliki noči je vlada povsod zapovedala predavanja proti cerkvi, veri in duhovščini. Prelata Butkiewicz-a so menda usmrtili, dočim so smrtno obsodbo škofa Cieplaka spremenili v 10 letno ječo. Pravoslavnega patriarha Tihona istotako nameravajo postaviti pred sodišče, če se ne bodo zbal evropske javnosti. Cerkev — tako katoliška kakor pravoslavna — bo kakor je videti, pila kelih trpljenja do dna, obenem pa bo to preganjanje začetek mogočnega razvoja verske misli v ruski državi.

V Rumuniji imajo ravno tako vlado kot pri nas: na ministrskih stolcih sede ljudje brez vsake poštenosti, propali, verižniškega tipa. Uvedli so najneilnejši centralizem, ki samo izmoggava rumunskega kmeta v korist vladnih verižnikov. Zato se je tudi v Rumuniji začel najodločnejši boj prot centralizmu. Ta boj dobiva vedno ostrejšo obliko in te dni je časopisje pisalo že o revoluciji v Rumuniji. Govorice so pretirane, a vojska med centralisti in avtonomisti je na višku.

Na madžarskem se je hotel o Veliki noči sedanji državni upravnik Horty proglasiti za kralja. Dal je tiskati že proglose na narod. Podpisal se je kot Nikolaj T. ko je angleški poslanik za to zvedel, je takoj odločno protestiral, vsled česar je Hortyjev načrt padel v vodo.

Anglija sijajno gospodari. Proračun za l. 1922 je bil sklenjen z 910 milijoni funtov dohodki in ravno toliko izdatki. Računski zaključek pa je pokazal dohodkov 914 milijonov, stroškov pa samo 812 milijonov. Torej so profitirali dobrih sto milijonov funtov, kar znese v našem denarju 50 milijard dinarjev. Samo angleški prebitok bi zadoščeval za vse naše stroške pet let. In Angleška je država, ki je sestavljena iz samih avtonomnih držav. Naši centralisti sicer niso slepi, da bi tega ne videli, toda pri centralizmu se zasluži in to je glavno, čeprav vse drugo vrag vzame.

Gospodarski obzornik.

Reja malih živali.

Morebiti se bo kdo čudil temu naslovu in pri tem vzbujal spomine iz polpretekle dobe, ko je imel marsikdo priliko na svoji koži rediti raznovrstne male živalice. Toda s takimi vrstami malih živali se umni gospodar ne bavi, kajti v njegovi hiši, kjer vlada največja snaga, takih živalic ne poznajo. Pri tem mislim pač le na tiste male živali, ki so človeku v korist in sicer raznovrstno perutnino, zajce, koze in ovce itd. O teh rečeh se pri nas prav nič ne piše, med ljudstvom ni tistega razumevanja za rejo malih živali kot ga imajo v drugih gospodarsko naprednih državah, nadalje pa še niti nimamo organizacije, ki bi imela nalogo pospeševati in širiti misel umne reje malih živali.

V Nemčiji imajo organizacije, ki se pečajo za rejo malih živali in ni skoro kraja, kjer bi take organizacije ne bilo. Pri tem

pa moram pripomniti, da so Nemci zelo praktičen narod in da se navadno lotijo samo takih stvari, ki dajo gotove dobičke. To je menda zadosten migljaj nam, da reja malih živali vendar ni tako brezpomembna, da nosi tudi čedne dobičke, če je seveda v rokah pravih in pametnih ljudi. Koliko družin je v Nemčiji, ki se sama na ta način in pa dobro preživljajo.

Naj navedem slučaj iz letošnjega leta t. j. razstavo perutnine v Lipskem, ki je trajala 3 dni. Zanimanje za to razstavo je bilo med Nemci veliko in cel dan je bil razstaven prostor, ki je meril nad 4 tisoč kvadratnih metrov poln občinstva. Skoro vsak izmed njih si je prinesel s seboj zarjutrek in kosilo, ker se je pač rabilo precej časa, predno je mogel vsak pregledati nad 6.000 glav razstavljenih perutnine.

Na tej razstavi si mogel tudi kupiti raznovrstno perutnino. In pa cene! Kokoši orpingtoni in vijandotke so bile prodane

komad od pol do 1 milijona mark. Če računamo, da je 100 mark vrednih 1 K 50 v, potem vidimo, da je 1 kokoš stala 7500 do 15.000 naših kron. Emdenske gosi so bile prodane po 800 tisoč mark, pomorjanske po 600 tisoč mark itd. Celo golobov je bilo razstavljenih nad 40 pasem in posamezni golob je bil prodan od 10 do 100 tisoč mark.

Ravno tako je v Nemčiji zelo razvita itd. reja kuncev (zajcev), koz sanske pasme itd. Vse to jim donaja lepe denarce ker znajo, ker so se teh stvari naučili, ker hočejo, da kljub vsem nesrečam, ki so Nemce zadele, napredujejo na vseh poljih, ne pa nazadujejo.

Sedaj pa pogledimo še malo doma okoli sebe. S strahom v srcu bomo morali priznati, da pri nas v našem gospodarstvu ni skoro sledu tistemu umnemu gospodarstvu, ki ga opazmo v nekaterih drugih državah. Zelo zanemarjena pa je pri nas posebno reja perutnine in zajcev. O kaki pasmi skoro ne more biti govora, ampak kar se dobi, to se ima. Saj kar lisice ne pobero, to še vedno lahko ostane za dom ali pa za prodajo. Da bi se kdo pečal res umno z rejo malih živali, se brigal zanje, nak, takega pa res ne poznam, čeprav so mi lepi kosi naše Slovenije dobro znani. In koliko bi se dalo pri taki reji zaslužiti. Jajca, če jih ne porabimo doma, jih lahko prodamo v Švico, Francijo in Anglijo, kjer plačujejo jajca iz Slovenije dražje, kat pa vsaka druga z Balkana. Koliko perutnine se izvozi v našete države in koliko bi je šele, če bi celo reč prijeli od prave strani.

Da bi pa samo »jamrali« nad sedanjim položajem, to vendar ne gre, ampak povejmo si resnico, takole žal je in kaj naj storimo, da bo drugače. Predvsem nam je treba takoj v začetku dvojnega: Na eni strani organizacije, ki bi imela v programu povzdigo reje malih živali, na drugi strani pa že toliko ljudi, ki bi imeli zmisel za tako organizacijo in bi v njo vstopili. S tem je začetek narejen. Toda nč:aj moram pa vseeno omeniti. V Sloveniji imamo že dvoje društev, ki imajo nalogo pospeševati rejo malih živali. Eno tako je »kozjerejsko društvo« s sedežem v Zgornji Šiški pri Ljubljani. Šteje okoli 150 članov, se j pa je imelo do sedaj še eno. Drugo društvo pa se imenuje »Prvo zajčjerejsko društvo v Sloveniji« svoj sedež pa ima v Mariboru. O tem drugem društvu vem povedati le toliko, kar sem izvedel iz časopisov, da se je dne 25. marca vršilo predavanje o zajčjereji v Celju, da je bila tam tudi majhna razstava, toda s kakšnim vspehom, o tem naše časopisje molči.

Slovenci smo majhen narod. Z ozirom na to pač ne gre, da mi ustanovljali društva, kot sta že gori navedeni, zraven bi prišlo še kakšno društvo za rejo perutnine, golobov itd. Tako bomo končno dobili kup majhnih društev, ki bodo 'e životarila. Članov ne bo, kajti biti v 10 društvih član to stane, vsled pomanjkanja članov, tudi ne bo denarnih sredstev. Taka društva bodo lahko životarila tudi 50 let, otda uspeh njihovega delovanja med ljudstvom bo enak ničli.

Da se izognemo vsem tem nevarnostim, je nujno potrebno, da si ustanovimo za celo Slovenijo društvo za rejo malih živali. Navedeni društvi naj se pridružita

temu društvu oz. spremenita v njegovi podružnici. Le tako osrednje društvo bo moglo biti kos velikim nalogam, ki ga čakajo, bo v stanu lepega dne stopiti pred slovensko ljudstvo s svojim lastnim glasilom. Pred vojsko smo že imeli podobno organizacijo, tudi list smo imeli. Danes vsega tega nimamo. Zato je dolžnost merodajnih krogov, da store svojo dolžnost in pospešijo ustanovitev take potrebne organizacije. Pojdimo naprej, ne pa nazaj! P.

Zadružna zavest in zvestoba.

1. Zakaj je kmetško zadružništvo še slabo?

V Sloveniji imamo veliko število kmetških zadrug. Namen teh zadrug je zboljšati kmetško gospodarstvo, pomagati našemu srednjemu in malemu kmetu do boljšega gospodarstva. Skoro vsak kmet je član ene ali celo več zadrug hkrati. Mnogi izmed njih so tudi v načelstvu ali nadzorstvu ene ali druge zadrug. Pa vendar moramo reči, da kljub velikemu številu najraznovrstnejših kmetških zadrug: hranilnic in posojilnic, kmetijskih društev, nabavnih in prodajnih zadrug, zadružnih mlekarn, živinorejskih zadrug, strojnih zadrug itd., ni tistega tpeha, kot bi ga upravičeno pričakovali. Kje je vzrok?

Kdor boljše pozna naše zadružništvo, ta dobro ve, da zelo mnogo kmetških zadrug ne dela, da spijo, mnogo izmed njih pa jih životari. Delajo le toliko, da ravno ne zaspijo. Res delavnih zadrug je le majhen odstotek. Da je toliko zadrug nečevnih, je vzrok pomanjkanje zadružne zavesti in zadružne zvestobe, predvsem pri članih, žalibog mnogokrat tudi pri vodstvu zadrug. Kmetje se še veliko premalo zavedamo, kakšna moč je v zadružništvu, kaj vse lahko dosežemo z zadrugo, ako ima zadruga zavedne, zveste člane.

2. Združimo se.

V združenju je moč. Vsi poznate tisto pripovedko o očetu, ki je ležal na smrtni postelji. Poklical je k sebi svoje sinove, jim pokazal nekaj palic zvezanih v butarico in jih pozval, naj palice zlomijo. Vsi so poskušali, toda nobeden ni mogel v butarico zvezanih palic prelomiti. Nato je na smrt bolni oče vzel sam butarico, prerezal vezi na njej in s svojimi slabimi silami prelomil vsako palico za se. Ko se je že poslavljaj od življenja, jim je s tem dal pri slovesu moder nauk: »Ako boste složni, ako boste združeni, nobena sila vas ne bo zlomila. Ako boste nesložni, premagali vas bodo z lahkoto vsakega posamič, kakor sem jaz zlomil vsako posamič te palice!« Ta nauk bi morali upoštevati kmetje, zakaj ravno med kmeti zelo pogosto čujemo pritožbe, da je eden čez drugega, da ne držimo skupaj, da eden izdaja drugega, da ni nobenega smisla za skupnost, za zadrugo. Ravno kmetje se zelo pogosto pritožujemo čez svoj težavni gospodarski položaj, čez to, kako nas drugi stanovi izkoriščajo, kako smo brez varstva in brez zaščite proti organiziranim trgovcem, proti organiziranim obrtnikom, delavcem itd. Ni treba pritožb, ni treba moledovanj!

Svoje slabosti, svojega težavnega gospodarskega položaja smo si sami krivi. Treba je, da enkrat spoznamo in začnemo upoštevati potrebo stanovske zvestobe in zavednosti. Potrebno je, da začnemo v dejanju izvajati kmetško slogo in disciplino.

3. Kako so delali naši dedje?

Svojčas, ko je grajska gosposka pritiškala in neusmiljeno trpinčila kmeta, tedaj so se združili slovenski in hrvatski kmetje na klic: »Le vkup, le vkup!« Pripeli so si zimzelen in šli s kosami, vilami in cepci na svoje tlačitelje. Danes ne gre za boj z orožjem, ne gre za boj proti graščakom. Danes se bije gospodarski boj, v prvi vrsti boj za osamosvojitve kmeta potom združenja, potom zadružništva. Nemogoč bo za nas ta boj in preslabi bomo, dokler bo hodil vsak k svojemu trgovcu, zadrugo pa zanemarjal. Ne bodo nas upoštevali, dokler bomo denar uosili v liberalne banke in mestne hranilnice, domačo rajfajzenovo posojilnico pa bomo pustili hirati. Ne bodo nas poslušali in vpoštevali naših zahtev, dokler bomo jemali električni tok od kapitalistične elektrarne, mesto da bi si sami s skupnimi sredstvi zgradili zadružno elektrarno. Nimamo upanja na zmago v gospodarskem boju, dokler bomo mleko oddajali raznim posredovalcem in prekupovalcem, mesto da si ustanovimo zadružno mlekarno. Gospodarsko zaostali in izkoriščani bomo od prekupeev in mešetarjev, dokler bomo čakali, da nam vlada pomaga pri povzdigi poljedelstva in živinoreje, mesto da si sami pomagamo s kmetijskimi strojnimi zadrugami, z živinorejskimi zadrugami. Ne bomo v stanu braniti svojih gospodarskih pravic, dokler bomo voljni biti hlapci, biti podložni vsakomur in izkoriščani od vsakogar, mesto da se združimo v zadrugne in potom teh zahtevamo in uveljavimo svoje gospodarske pravice napram drugim stanovom in napram vladi. Naj se dvigne kmetška zavednost in naj nas za gospodarski napredek združi v zadrugne zopet stari klic: »Le vkup, le vkup!«

(Konec sledi.)

Gospodarska obvestila.

DENAR.

Vrednost tujega denarja.

Denar	3. apr.	5. apr.	2. apr.
	K v	K v	K v
ameriški dolarji (eden)	388 —	392 —	380 —
avstrijske krone (sto)	— 55	— 56	— —
češkoslov. krone (ena)	— —	11 68	— —
angleški funti (eden)	— —	— —	— —
francoski franki (eden)	— —	— —	— —
italijanske lire (ena)	19 60	19 60	— —
bolgarski levi (eden)	— —	— —	— —
carski rublji (sto)	— —	— —	— —
nemške marke (sto)	— —	— —	— —
rumunski leji (eden)	— —	— —	— —
švicarski franki (eden)	— —	— —	— —
poljske marke (sto)	— —	— —	— —
mažarske krone (sto)	— —	— —	— —

g Novi 1000 dinarski bankovci. Narodna banka da dne 11. aprila v promet nove bankovce po 1000 Din, ki so izdelani v Franciji. Na njih je izdelana glava Karagjorgja. Na eni strani je slika naših največjih mest Beograda, Zagreba, Ljubljane in Sarajeva, v sredi med mesti pa je slika kmeta s volli, ki so vpreženi v plug. Bankovci so izdelani v štirih barvah.

Tedenske novice.

d Veličasten shodi SLS so se vršili pretaklo nedeljo pri Kostanjevici pri Materi božji dobrega sveta. 2000 zborovalcem sta govorila poslanec Sušnik in kaplan Tomazin. — Na Studenci in na Bučki sta imela shod poslanec dr. Kulovec in ravnatelj Zarn. — V Boh. Srednji vasi se je vršil shod, na katerem je govoril poslanec Gostinčar.

d Javno zahvalo g. poslancu Sušniku izreka v imenu ljudstva Odbor za gradbo mostu čez Krko pri Cerkljah. — Vsi naj vedo, da bi mi tu prepotrebnega mostu še ne imeli, ako bi nam g. poslanec ne izposloval lani spomladi, da smo dobili les iz gozdov verskega zaklada po zelo ugodni ceni. Še več pa nam je pomagal g. poslanec s tem, da je baš na njegovo neumorno prizadevanje Belgrad dal — kar je pač moral dati — podporo za most v znesku K 400.000. Ko bi g. Sušnika ne bilo, bi mi najbrže ne prišli do te svoje pravice. Sami bomo nosili še vedno okrog 800.000 K bremen, a nič ne de! Most pa le imamo, čeprav se je takratni pokrajinski namestnik Hribar l. 1921 izrazil, da ni potreben. — Bog povrni vso skrb in trud! V Cerkljah, 6. aprila 1923. — V imenu odbora — pooblaščen od istega: Tomažin, t. č. tajnik. Grame, t. č. načelnik.

d Kmetje ljubljanske okolice! Da bo imelo naše pošteno blago vedno pošteno cene, zato je stanovska sveta dolžnost vseh, ki mleko prodajate v mesto zadrugi ali mlek. trgovcu, da pristopite kot član k »Mlekarskemu društvu! Čim večja bo zavednost, tem večji bo uspehi! Odbor.

d Tajništvo SLS v Novem mestu sporoča somišljenikom, da morejo govoriti s tajnikom v pondeljkih, torkih, petkih in sobotah in sicer v pisarni na Sv. Florjana trgu št. 123. Druge dneve je tajnik navadno odsoten.

d Obrtna zveza — Podružnica Novo mesto vabi svoje člane k rednemu občnemu zboru, ki bo v nedeljo 15. aprila t. l. ob 10. uri dop v Rokodelskem domu v Novem mestu. Ker je na dnevnem redu tudi sprejemanje novih članov, se vabijo vsi obrtniki, ki še niso člani naše Zveze, da pridejo tudi oni. — Obrtna zveza — podružnica Novo mesto.

d Dragi glasovi. Vsak glas za radikalec pri zadnjih volitvah je stal državno blagajno, oz. davkoplačevalce povprečno do 2500 kron. Glasov so dobili radikalec 1400.

d Nova iznajdba. Posestnik mlina, žage in elektrarne v Bistrici pri Podbrezjah g. Franc Aljančič je pravkar prijavil patent na pomembno najdbo na elektro tehničnem polju. Iznal je zredno praktičen avtomatičen regulator za vodne električne centrale, ki se pa da uporabiti tudi v parnih električnih centralah. Glavna prednost nove iznajdbe je enostavnost in cenost. Male podeželske vodne električne centrale doslej niso imele regulatorjev, ker stanejo ti ogromno vsote. Vsled tega so morale električne centrale okoli 10. zvečer, ko ve,

čina že ni več rabila luči, pripreti vodo, ali pa obrat sploh ustaviti, da ne bi bila napetost prevelika. Posledica je bila potem ta, da je bila električna luč v še ostalih žarnicah toliko medlejša, vsled česar pri tožb ni bilo konca. S pomočjo novega regulatorja se pa električni tok avtomatično regulira z največjo točnostjo in natančnostjo, kakor pri dosedanjih kompliciranih in drugih regulatorjih. Novi regulator deluje, kakor rečeno, popolnoma avtomatično in ne potrebuje nikake strežbe. Enostaven je tako, da bo stala njegova naprava komaj nekaj tisoč kron in si ga bo mogla omisliti tudi najmanjša električna centrala. V centrali v Bistrici deluje regulator že dva meseca popolnoma brezhibno. Umevno je, da vzbuja iznajdba g. Aljančiča v strokovnih in interesiranih krogih največje zanimanje, saj pomenja na polju elektrotehniške silen napredek.

d Bogat ribolov. D. M. Polje. Dne 3. aprila je tovarna vsled nepredvidnosti spustila okoli 500 litrov klorove raztopine, vsled česar so se vse ribe daleč navzdol zastrupile. Na stotine ljudi je celo popoldne stalo ob Ljubljanici in lovilo omamljene ribe. Nekateri so jih nalovili po cele škafe. Škoda je ogromna, ker so poginile največ zlahne ribe.

d Blagoslov novega društvenega doma. Tretjo nedeljo po veliki noči bo na Selih pri Kamniku velika slovesnost. Škof bodo blagoslovili nov društveni dom, katerega so selski župljani sami naredili, kakor čujemo, večinoma s tlako. Pričetek je ob dveh popoldne v cerkvi sprejem v Marijino družbo, potem blagoslov društvenega doma. Nato se bodo vršile razne pevske točke, deklamacije, nastopi otrok in različni prizori. Kamniško okrožje Orlov pošlje svoje mnogoštevilno zastopstvo, ki bo tudi nastopilo. Istotako so vljudno povabljeni vsa bližnja sorodna društva in Marijine družbe.

d Trije roparski napadi v Ljubljani. Na Veliki teden so — kakor smo že poročali — trije moški podnevi vdrli v stanovanje nekega vseučiliškega profesorja v

Wolfovi ulici v Ljubljani — torej v najbolj živahni ljubljanski ulici. Odnegli niso ničesar. 5. t. m. sta zvečer ob pol osmih dva moška potrkala na podstrešno stanovanje Ane Debeljak v Florjanski ulici. Misleč, da je prišla njena sostanovalka domov, je odprla. Moška sta dekletu zvezala in ji s čunjo zamašila usta, na kar sta stikala po omarah a vzela nista ničesar. Grozila sta dekletu tudi z nožem. Naposled sta odšla. — V petek dopoldne pa so v 13. na Cesti na loko našli pred lastno posteljo ležečo šestdesetletno Ano Vidergar, ki je umirala. Ko je zdravnik došel, je že umrla. Ugotovil je, da je bila Vidergarjeva zadavljena. Soba je bila precej v neredu, ne ve se pa, če kaj manjka. — Glavni vzrok je v tem, da varnostni organi vsled slabe plače ne vrše zadostno svoje službe. Kmalu bomo imeli pri nas po zaslugi centralizma, ki samo belgrajsko poročilo dobro redi, drugo Macedonijo.

d Rodbinska tragedija v Zalogu. Mož zadavil ženo. Delavec na premikalnem kolodvoru v Zalogu Ščuka je prišel 5. marca ob 12. domov. Njegova 32 letna žena je napajala kozo v drvarnici. Ščuka je stopil za njo, jo prijel z eno roko za vrat in jo toliko časa tiščal, da je umrla. Morilec, o katerem se sodi, da ni normalen, je bil na svojo ženo silno ljubosumen. Zadavljena žena je zapustila 14 letnega sinčka Viktorja in 12 letno hčerko Marijo.

d Smrtna nesreča. Nočni čuvaj v Töniesovi tvornici, 58 letni Jurij Fajdiga se je vrnil 5. t. m. domov iz službe. Ko si je odpasal samokres, mu je ta padel po nareči na tla in se sprožil. Kroglja je predrila Fajdigu desno nogo pod kolenom in mu prebila žilo. Pozvana je bila rešilna družba. Med vožnjo v bolnišnico je Fajdiga v vozu umrl. Prenesli so ga nato v mrtvašnico k sv. Krištofu.

d Prostovoljno gasilno društvo na Verdu priredi dne 3. junija vrtno veselico pri gospodu Hrencu. Vsled izrednega zanimanja za prireditev, se vse druge za ta dan določene veselice prelože. Podroben spored še objavimo.

Nagradni razpis.

Katero p. ednosti daje naša
„BERSON“ gumi napevalnik in
„BERSON“ gumi potplatov?

Velika občudjenost katere naša gumi napevalnik, kakor tudi gumipotplati dala nam je povod, da za najboljšje odgovore na goraje vprašanje razpišemo sledečo nagrado:

1. nagrada	2000 Dinara
2. nagrada	1000 Dinara
3. nagrada	500 Dinara
30 nagrad	po 100 Dinara
50 nagrad	po 50 Dinara

Odgovori se z točno oznako imena in točne adrese pošiljatelj nastavnijo do 15. aprila t. l. na naslov:
BERSON Kautčuk d. d. Zagreb, Vilsonov trg št. 7.

Odgovore bo presodil eden jury reklamnih strokovnjakov, a imena nagradjenih se bodo zamenila v dnevnikih.

**BERSON Kautčuk d. d. Zagreb,
Vilsonov trg 7.**

d Ježica pri Ljubljani. V nedeljo, 15. aprila t. l. vprizori Orel ljudsko igro v treh dejanjih Pritožne bukve. Pričetek ob 8. uri zvečer. Na svidenje.

d Zavod sv. Stanislava v St. Vidu nad Ljubljano priredi v nedeljo, 15. aprila predstavo Amas, rimsko igro v 5 dejanjih iz časa preganjanja kristjanov. Začetek ob 4. uri. Vabimo k obilni udeležbi, ker je dobiček namenjen za dijaški list Mentor.

d Čevlje kupujte samo z znamko »Peko« ker so ti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga Ljubljana, Preg 20 na drobno tudi Aleksandrova cesta 1.

Sirom domovine.

SELA NAD KAMNIKOM.

S poštivalnostjo vse lare se nam je posredilo postaviti sicer skromen, pa lep društven dom z napisom »Marijin dom«. Nekateri so sicer imeli nekoliko pomislekov in nas bolj od strani gledali, pa hvala Bogu, vse se je posrečilo. Upamo, da bodo naše organizacije imele sedaj miren in prijazen kotiček v njem. Blagoslovili ga bodo dne 22. aprila presvetli g. knezoškof. Nato pa bodo nastopile naše organizacije s petjem, deklamacijami in govori. Obhajali so nam tudi Orli, da nas obiščejo. Pričakovati je velike udeležbe, ker dokazati hočemo, da Tuhijska dolina ni tako zaspana, kakor pravijo.

IZPOD KUMA.

Občina St. Jurij pod Kumom je 18. marca prav menitno volila, namreč Susteršičevo in Zupaničovo kandidatno listo kar enoglasno, to se pravi, v njenih skrinjicah je žalostno šepela samo po ena kroglica, pa še tista je zašla noter pomotoma. Kdo se neki briga pri nas za Susteršiča ali pa Zupaniča? Velika bolj pa se briga za demokrata milijonarja in svobodomisleca Zerjava njegov hlapec, učitelj iz Svibna, Ivan Pečnik. Celi božji dan je ta človek vahtal Zerjavovo skrinjico, da so se mu gotovo žulji naredili. Volivci iz vseh treh fara, ki jih obsega občina St. Jur., so se pa poredno muzali nestrpnemu in predrznemu fantku, in samo 28 volivcem se je resnično smilil, da so mu podarili frnikulo, vsi drugi pa so mu pokazali ligo. Tak učitelj tudi ne zasluži drugega, tja Zerjava bo morda dobil pohvalo ali medalje, a od ljudstva pa gotovo samo prezir in zaničevanje za svoje delovanje. — Gosp. uradnik, ali je še kje drugod se predrznil kak učitelj tako očitno postaviti se v nasprotje z mišljenjem in duhom ljudstva, med katerim naj uči in vzgaja njegovo dečo? (Pač liberalno učitelstvo je vedno prvo, kadar je treba hlapčevati velesrbskim podjetnikom. Op. ured.).

ST. JANŽ.

Volitve so pri nas izborna izpadle. SLS je dobila 231 glasov — za St. Janž paš castno število — zmagala je s 40 glasovi absolutne večine nad vsemi drugimi strankami. Kar je pri tem najrazveseljivejša, je pa dejstvo, da je naša stranka zmagala brez vsake agitacije. Nikjer pa ni veselja brez žalosti. Tako je tudi pri nas. Poročati moramo z žalostnim srem, da je dne 18. marca zmrazil pri nas Keber. Celi dan se je grel na soncu, zvečer ob pol 7. uri pa ga je slana umorila. Toda če mislite, da je s tem konec vseh »kebrovc«, se zelo motite — ker naš Keber stoji in hodi po dveh nogah. Obletal je celo zupajo — na teh poih ga je spremljal Vodenik, bivši predsednik kmetičke zveze — Vodenik kam ste zašli — fréal po Komelu — pa vse zastoj. Naše ljudstvo, ki je žameko, ne mara za kebra — pa tudi rudarjem ne ugaja njegovo borenje — zato se je revček razjezil in umrl.

KRMEL.

Volitev je konec in mi rudarji smo ostali brez vsakega zastopnika. Socialisti in komunisti so v Sloveniji popolnoma pogoreli. Dobili niso niti enega mandata. 26.000 volivcev je tem varalicam delavnega ljudstva pokazalo hrbet. Pri zadnjih volitvah so dobili okroglo 46.000 glasov — sedaj pa še niti 19.000. Ni pa tudi nič čudnega. Voditelj socialnih demokratov Kristan nas je v Belgradu prodal — zato je dobil mesto oskrbnika na posestvu Belje —

kar mu je neslo letno 30—36 milijonov. Voditelji komunistov Stefanovič, Suntajs, Koren Miha so se pa zadnji teden prelevili v radikale in hoteli prodati delavstvo velesrbskemu nasilju. Zadnji čas je, da bi tudi mi na Krmelu spregledali, kje naj išče rudar varstva in pomoči. Saj nas vendar skušnja uči, da so nas farbali socialni demokrati, komunisti ali kakor se sedaj imenuje socialistična zveza delavnega ljudstva. Spoznati bi morali tudi, da stranka, za katero agitira Kragelj ali gomilski Keber, ne more biti dosti prida. Ali nista ta dva zastopnika rudarjev v občinskem odboru? Gotovo, saj smo jima mi dali svoje glasove. Ta v odboru sta nas prodala in se združila s samostojnimi kmeti in pomagala bivšemu poslancu Najconu, da ni bilo skoraj dve leti nobene poštene seje občinskega odbora. Za svoje izdajstvo je pa dosegel Keber mesto podžupana in postal celo predsednik krajnega šolskega sveta. Ako sta izdala ta dva možakarja nas delavce radi častihlepja, kaj bi šele naredila, ako bi dobila za to »sparec. Ali zamore količkaj zaveden rudar še kaj zaupati takim ljudem? Zato rudarji, bodimo že enkrat pametni in otriesimo se vseh delavskih izdajcev in oklenimo se edino poštene SLS. Kadar bo pa Keber še fréal po Krmelu, pa vzemimo v roke brezove veje in ga zapodimo na Kamauške hraste, tja, kamor spadajo take živalce.

IZ BIRČEVASI PRI NOVEM MESTU.

V naše zakotje je bila baje kazensko prestavljena učiteljska dvojica Grudnik, ki si dovoljuje v naši šoli naše otroke nadlegovati s svojimi neslanostmi in jih, namesto zgledno in pametno poučevati, trapati s sokolskim vsiljevanjem. Odtrga si kar celo uro poučevanja in neumorno agitira za sokolstvo, če pa se naša, sicer neinteligentna, a nepokvarjena, poštena kmetška dekleta zoperstavijo njenim idejam, tedaj jih nahruli s kmetškimi štorčkami, butoljni itd. Za enkrat se poslužujemo najmilijšega sredstva proti vsakršnemu vsiljevanju in pritisku na naše otroke in Vam, gospa Grudnik, enkrat za vselej odločno prepovemo, še kdaj agitirati med učnimi urami za sokolstvo. Ne pomaga nič, četudi si vse nehte pogrizete od jeze in studa nad kmetškimi štorčkami, vi glejte, da hoste naše kmetške štorčkejce naučite brati in pisati, zakar ste postavljeni in plačani, če pa je to za Vašo neumornost premajhen delokrog, pa Vam je na prsto voljo dano, nas zapustiti in jo pobrisati magari v Babno polje, odkoder ste prišli. Razumeli? Deca je naša, za njih življensko dušno in telesno srečo smo odgovorni mi stariši in ta dolžnost nam nalaga tudi pravice, čuvati in braniti naše poštenje. Kadar bi pa Vas še prišla sokolska šilica ob nepravem času in v neugodnem kraju, storite večje zasluge za sokolske ideje, če si zažrgolite: »Ajmo, mi Sokoli...«, katere ne bodo nikdar znale kvakati naše kmetške štorčkejce. Zdravo! Vam zavednim birčevskim dekletom, četudi ste še šolarke, pa kličem: Bog vas živi! Eden v imenu vseh.

Listek.

Njiva.

Poučna zgodba za kmetiško ljudstvo.

Spisal I. Mohorov.

Od planin do planin leži razgrnjena ravan, samo polje, nelepo, skoro enolično, kakor preprosta pravljica prav stare matere, ki že gre na otroško pameť. Zakaj nekateri tako zelo ljubijo to enolično zemljo, zakaj je drugi ne marajo? Ali jim ni vsem, ki so na njej rojeni, skrbna, krušna mati? Ali jih ne redi in oblači, ali ne redi njihovih otrok? Ali so se preobjedli? Ali je tkanina domačega lanu prelra in ržen kruh prelra in mlečna kaša preloščka jed? Gorje deželi, kjer je začel kmetovalec ljubiti čaj z rumom, goljaš in obleko, ki jo je tkal stroj. Gorje mu, ki je postal nezvest rodni zemlji, črni grudi in začel poln sle po mesnem življenju proč od nje, ki ga je rodila in iz-

redila. Ni samo izmišljeno, kar se je zgojilo, dilo in kakor sem napisal...

I. Izkušnjavec.

Krčmar Anžonec je sedel ob peči na klopi in ves obraz se mu je svelil od zadovoljnosti: soba je bila namreč čisto nallačena s pivci, domačimi in tujimi gosti iz mesta. Dve mizi sta bili v sobi, pogrnjena in nepogrnjena. Za nepogrnjeno so se sliškali kmetje, za pogrnjeno se je šopiril debel mesljan s širimi tovariši. Kmetje so vlekli vivčke, eden je kadil čedro s slopičem. Mestni so kadili cigarete in le najmočnejši med njimi je vlekel dolgo viržinko. Še krčmarju je bil ponudil eno, pa je krčmar vljudno odklonil, ker ni bil kadilec. Kmetje so samo pili, mestni pa so tudi jedli, pili, pa zopet kadili in še enkrat jedli. Vmes so govorili veselo, razposajeno, po sili domače, ker so bili očitno gostilne bolj vajeni, kakor kmetje. Med njimi je jedel in pil za dva rejni in tolstočni meščan, ki se je venomer polil, puhal od vročine in govoril oblasno, dočim so mu tovariši dvorljivo prihrjevali. Nalivajoč jim vina, se je smejal neskončno zadovoljen s samim seboj in menil:

»Kaj, smo mi ali nismo?«

»Smo,« so v zboru rekli tovariši. Tedaj je menil vljudno krčmar Anžonec:

»Kako pa z zdravjem, gospod Aleš?«

»Hahahaha!« se je smejal gospod Aleš,

»šema si, Anžonec! Ali me ne vidiš? Hahaha! Ampak, moja Mico, moja žena bi šele videl in pa hčeri. Kakor buče! Hahaha.«

Še kmetje so se smejali. Eden med njimi (gruntar), Kobiljekar je menil:

»Glej, no, svojčas je bila ko drenulja.«

»Svojčas!« je potrdil gospod Aleš.

»Svojčas, ko je še garalal Ampak zdaj!« Pil je. Nato je govoril:

»To je res!« Gospod sem in moja Mica klobuk nosi in hčere imajo židana krila, pa dve hiši premorem in še tovarno. Ampak človek sem ostal, kakršen sem bil. Prav nič se nisem prevzel. S pelimi groši sem začel, prav nič me ni sram povedati! Naj Anžonec pove, če ni res takol.«

Krčmar je prikimal:

»Presnelo malo takih mož, gospod Aleš!«

»Kakor da zavidajo Alešu, so molčali kmetje, dočim so Alešovi tovariši kol na povelje dvignili kozarce na njegovo zdravje in jih izpraznili. Gospoda Aleša je vse to razveselilo in je postajal še zgovornejši in zanosnejši. Kmetje so bolj resni poslušali. Trdi, ostrorezani obrazi; široki starejši, sveži mlajši, tu tam koničast nos, tu tam ponižne, občudujoče oči, rahlo blagrujoče, rahlo zavidajoče; tako so sedeli gruntarji in bajtarji za mizo; med gruntarji Kobiljekar, med bajtarji Anže.

»Kakega rodu pa je škof?« je vprašal Aleš govorniški. »Saj berete, da je iz bajtarske hiše doma, pa je le spravil do škofovske palice. Glavica, kaj! Pa pravim: Škof je škof in Aleš je Aleš; in prav iz take bajte doma, kakor škof. Še v listih bi pisali o meni, kakor o škofu. Pa ne! Hrupno se je zasmel in pristavil:

»Nič ne de. Saj jih ne berem.« Kobiljekar je menil skoro zasmehljivo;

»Škof je eden in Aleš je eden. Vsak pa nima te sreče. Pravim, kakor moj oče, Bog mu daj nebesa: Vsak se drži svojega stanul«

»O, ti se ga lahko držiš,« je ugovarjal krčmar za meščana, »ti, ki si gruntar!«

»Kaj ne,« se je smejal Aleš pritrjeva; »gruntarjem ni sile. Vsega imajo dovolj; saj jim bajtarij pol za božje ime obdelajo! Pa brez zamere! Vsakemu, kar gre! Jaz vem zase, kako je prav. Pa tako-le rečem: če nimaš svetla, saj imaš roke. S temi-le rokami sem si jaz prislužil kar imam, s temi-le.« Dvignil je tolsti, zaliti roki, obteženi na prstih z neokusno velikimi prstani.

Vsi so pogledali nanje. Kobiljekar je dejal zasmehljivo:

»Koliko šivov je bilo prej treba!«

Obogateli krojač Anže se je čutil užajenega in je odvrnil:

»Ošabnost ni dobra!«

»Na-ale se je smejal Kobiljekar, »pa hodite vendar na deželo, vi mestni, samo da bahate!«

»Čast komur čast,« je odgovoril Aleš užaljen. »Ampak zaradi gruntarjev gotovo ne prihajamo mi mestni. Kaj pa moremo, če toči Anžonec tako presneto kapljico.«

Krčmar je prišel skoro v zadrego ob toliki hvali in je mencial, da je res, in da so včasih domačini bolj sitni in nezadovoljni, kakor gosposki ljudje.

»Jaz sem prav zadovoljen ž njim,« je porinil Kobiljekar svojo prazno posodo na konec mize. Tudi bajtar Anže bi bil rad poklical še eno. Preko mize je gledal na gospoda Aleša, ki je nalijal svojim tovarišem.

»Lej,« si je mislil Anže, »nalija jim in plačuje zanje, ker so njegovi delavci. Jaz sem Kobiljekarjev hlapec, pa mi še nikoli ni plačal merice.«

Bridko je okusil Anže ta hip težkoče svojega stanu. Čevljar po poklicu in očetu, je stanoval v Kobiljekarjevi bajti; obdeloval kos polja, ki ni bilo vse njegovo, delal kmetu, da odsluži pravico do užitka bajte in polja. In je bil vendar izučeni in vesten čevljar. Pa je moral zanemarjati svojo obrt, ki bi ga bogatila, in mu sezidala lasno hišo, blagostanje in moč. Ali ni morda podoben g. Alešu. Ali ni rekel, da je začel s petimi groši in da premore zdaj dve hiši in denar?

(Daje.)

ZAHVALA. Gospodu FRANC PERKO, sejmaju z usnjem, pri katerem sem kupil lansko leto, na Beli ponedeljek, večjo množino usnja, da obujem mojo mnogobrojno družino in sem bil pri tej priliki od gosp. Perko res dobro in s prvovrstnim blagom postrežen, izrekam tem potom imenovanemu največjo zahvalo ter ga najtopleje priporočam vsem kupovalcem usnja. — Prepričan sem, da bodo tudi oni tako zadovoljni kot jaz. Bog živi! — Ribnica (Dol.), 9. aprila 1923.

NOVAK IVAN, upokojenec juž. žel.

Malo posestvo

NAPRODAJ v bližini premogovnika Zagorje, v vasi Čolniše, občina št. Lambert ob Savi. — Obstoja iz hiše in hleva in precej zemljišča, da se lahko reši krava in par svinj. Cena 12.500 Din ali 50.000 K. Natančneje pove lastnik VALENTIN LIPOVŠEK, posestnik v Šemniku št. 10, pošta Izlake-Medija.

Dva kovaška učenca

od teh enega, ki se je že učil nekaj časa. SPREJME JOZEF MEDVED, kovač, Zapuže, pošta Begunje, Gorenjsko. 1925

Trezen KONJAR, tudi ožen, in hlapec

K VOLOM, tudi priletel, dobita stalno službo. Vestop takoj, plača po dogovoru. — FUŽINE pri Ljubljani, pošta Devica Marija v Polju. 1946

KMETOVALCI POZOR! Naprodaj sta ugodno dva velika skednja (poda) s šupo, v popolnoma dobrem stanju z opeko krita radi premembe posestva. — Istotam je naprodaj skedenj 650×650. Vpraša se pri ANT. TRSAN, KRANJ. 1932

KDOR HOČE svojo družino DOBRO OBUTI, naj

kupi usnje na sejmu

v Skočjanu, Grahovem, Novem mestu in Ševalec na stojnici Franc Perko.

Bremen - New York

Direktna zveza s krasnimi ameriškimi pladnimi parniki. Neprekosni po udobnosti, čistoći in po izborni oskrbi. Nagle in varne ladje!

„George Washington“
„President Roosevelt“

„America“
„President Harding“

Zahtevajte podrobna pojasnila in brodar. list. 215.
Izborna prilika za prevažanje blaga

UNITED STATES LINES

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:
Belgrad, Palata Beogradske Zadruga.
Podružnica: Zadruga zveza v Ljubljani.

ROSIJA-FONSIER

zavarovalna in pozavarovalna družba v Beogradu.

Osnovni kapital 5,000.000 dinarjev.

Ravnateljstvo podružnice za Slovenijo v Ljubljani, Sodna ul. 2/1.

Družba izvršuje zavarovanja vseh vrst:

1. zavarovanje proti požaru;
2. zavarovanje proti posledicam telesnih nezgod;
3. zavarovanje proti škodi po toči;
4. zavarovanje proti vlomom in tatvini;
5. zavarovanje vseh transportov;
6. zavarovanje jamstvene dolžnosti;
7. vse vrste zavarovanj življenja pod najugodnejšimi pogoji;
8. zavarovanje stekla.

Glavna zastopstva se nahajajo v vseh večjih krajih.

Poroč. prstani
Double verižice
Stienske ure
Bučlike
Ženske ure
Uhani

Najstarejša trgovina ur, zlatnine in
srebrnina **F. ČUDEN**
LIUBLJANA 22, Prešernova 1

NAPRODAJ imam dva dobro ohranjena
stroja za izdelavo cem. opeke
s podlagami. Ponudbe na: A Tršan, trgovec, Kranj.

Lepo domače platno

Iz lanene preje, 75 cm ali 150 cm široko,
izredno trpežno, izdeluje najceneje tkalnica

»Krosna« v Ljubljani,

Zrinskega cesta 6, nasproti cerkve sve-
tega Jožefa. - Sprejema laneno prejo v
tkanje, zamenja platno za predivo. Na
zahtevo pošilja vzorce. 1603

Kr. Holandski Lloyd.

Redni brzi poštni parniki iz
Amsterdama in Cherbourga v
Južno Ameriko

Rio de Janeiro, Santos, Montevideo in
Buenos Aires.

Vsa potrebna navodila daje Kr. Holandski
Lloyd. Glavni zastopnik za JUGOSLAVIJO
JUGOSLAVENSKA BANKA - ZAGREB

B-cesta 33. — Telefon: 24—65.

Brzojavni naslov: „Reallloyd“ Zagreb.

Glavno zastopstvo za Slovenijo:

Liubljana, Kolodvorska ul. 26.

PRIZNANO NAJBOLJSE

»PEKLENSKE KOSE«

(HÖLLESENSEN) priporoča založnik in samo-
prodaja te znamke za Jugoslavijo, tvrdka: F. S.
ŠKRABAR, VIŠNJA GORA. — Preprodajalcem
ugodne cene! 1751

MIŠI-podgane

stenice-čurki in vsa gola-
zen mora poginiti ako porablja te
moja najbolja preizkuš. in splošno hvaljena sredstva
kot: proti poljsk. in hišnim mišim 28 K, za podgane
28 K, za ščurke 30 K, za stenice 28 K, uničev. mo-
ljev 10 in 20 K, proti mrčes. 10 in 20 K, mazilo proti
ušem pri ljudeh in pri živini 10 K, za uši v obleki
in perilu 10 in 20 K, tinkt. proti mrčesu na sadju
in na zelenj. 10 in 20 K, proti mravljam 10 in 20 K.
Preprod. popust. Pošilja po povzetju Zavod za eksp:
M. JUNKER, Petrinjska ul. 3, ZAGREB 1.

kolesa

Najboljša

in ves material
Vam nudi najceneje

J. Gorec, Ljubljana
Palata Ljublj. kred. banke.

Varčna gospodinja

krije svoje potreščine pri obče znani in
zanesljivi trgovini (obstoječi nad 50 let)

R. Miklauc v Ljubljani

Lingarjeva ulica, Medarska ulica, Pred Škofijo 3

katera ima v lastnih prostorih za veliko
in lepo izbiro oblačilnega blaga po za-
nesljivo najnižjih cenah.

Blago za moške obleke, modni kam-
sukno, kakor tudi močno hlačevo in
baržun (žamet).

Za ženske obleke in bluže lepo vol-
neno in polvolneno
blago, perilni kambrik in cefir v zelo
bogati izbiri.

Bele tkanine za perilo in postelje.
Velika izbira svilenih in polsvilenih rut
in serp zadnje novosti. Predpasniki in
srajce se izdelujejo doma iz dobrega in
okusnega blaga. Nogavice za moške ter
ženske in otroke i. t. d.

Prodajalna tvrdke R. Miklauc se nahaja
samo v tej hiši.

Tvrdba F. in I. Goričar pri Ivanki

Ljubljana Sv. Petra cesta 29

priporoča veliko izbiro blaga za spomladanske in letne obleke in sicer raznovrstnega
sukna in kamgarna za moške ter različnega ševlota pol in čistovolnena v vseh barvah
za ženske obleke, lister, žamet, hlačevo, kotenino belo in temno, platno za rjuhe, cvilih,
vsakovrstne odeje; svilene serpe in robce v bogati izbiri. Moške srajce bele in v modnih
barvah, otroške obleke za dečke in deklice, predpasnike, bluže, krila in razne druge
narejene obleke, kravate, ovratnike, nogavice i. t. d.

Prepričajte se, da kupite tu znatno ceneje kot povsod drugod.

Ali se hočete te-
meljito osvoboditi

reumatizma?

Tisoči so že
bili ozdravljeni!

Bolečine v udih in členkih, otekli udje, sključene roke in noge, trganje, zbadanje po raznih
delih telesa, da celo slabost oči so posledice revmatičnih in protinskih bolezni.

Ponudim Vam naravno sredstvo za ozdravljenje!

Nikako univerzalno zdravilo, marveč sredstvo, ki je
nudi bolnemu človeštvu mafi narava. Vseakemu brez-
plačna polizkušnja! Pišite mi takoj in vam pošljem
sredstvo in poučno razpravo popolno zastoj. Ostali
mi bodele trajno hvaležni.

Ekspedicija Opern-Apotheke, Budapest. VI Abth. 141.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 57.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon št. 57.

v lastni palači (vis à vis hotela „Union“).

Kapital in rezerve skupno nad K 60,000.000

Podružnice: Djakovo, Maribor, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled. Interesna skupnost s Sveopće
Zanatlijsko banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu ter z Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize,
sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije, pod
najugodnejšimi pogoji. Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.